

Schulek Ágoston és Schulek Edith

A magyar történelem során évszázadok óta vissza-visszatérő dilemma, vajon mi az írástudók, általában véve az értelmiség feladata a világ szebbé és jobbá tétele érdekében.

A szellemi élet óriásait, költőket, írókat, tudós embereket, politikusokat, a legkülönfélébb foglalkozásokban örökbecsű hírnevet szerzett személyiségek százait idézhetnénk, akik munkásságukkal, életművükkel igyekeztek segíteni nekünk, kései, gyarló utódoknak, hogy megfejthessük a rejtélyt, a Kárpát-medencében élő értelmiségi emberek vállára miért helyezünk olykor elviselhetetlennek tűnő terheket.

A ma élő ember tudatában ezen kérdések megszemélyesítésekor – az igen csekély számú jelentős nőalakot kivéve -, elsősorban férfiak jelennek meg. Keveset foglalkozunk azzal, hogy e jeles személyiségek tevékenységüket nagy valószínűséggel sohasem tudták volna az utókor által tisztelt tartalommal végezni, ha családjuk, közvetlen környezetük nem teremti meg az ehhez szükséges feltételeket.

Hogyan is fogalmaz Révai Nagy Lexikonának 1913-ban megjelent VII. kötetében a „feleség” szócikk írója? „A nőnek mint egy feles, azonos jogú életét s állását fejezi ki; ha tudniillik a feles szót ez értelemben vesszük, akkor a Feleség az, aki urával mindenben osztozik, s feles joggal bír.”

Schulek Ágoston munkásságának, közéleti tevékenységének jelentős része elképzelhetetlen lett volna felesége, a hazaszerető gyógyszerészcsaládból származó Szkalla Edith építész meghatározó, aktív részvétele, közreműködése nélkül. Mindvégig egymást támogatva, valóban két egyenrangú ember örök szövetségében, a szó legnemesebb értelmében „házaspár” voltak, akik nem csak közös értékrendet vallottak a világ dolgairól, hanem közösen cselekedtek annak szebbé és jobbá tétele érdekében.

Schulek Ágoston és Edith azon honfitársaink közül valók, akik nem csak szakmájukban nyújtottak kimagaslót, hanem a közéleti kérdések iránt is volt érzékük. Végképp keveseket jellemez, ami többek között őket mások fölé emelte, hogy markáns véleményüket sohasem rejtették véka alá, azaz nem féltek kimondani az igazságot. Sok tehetséges, értékes ember ügyét karolták fel, és igyekeztek őket munkájukban, előmenetelükben, elismertségükben segíteni.

Végérvényesen összefonódott nevükkel a Testnevelési Főiskola-i (ma már egyetemi) előadóestek közel két évtizedes sorozata, amely 1993. februárjában indult, s ma már a 144. rendezvényénél tart. A legapróbb részletekre is figyelve mindent közösen szerveztek, igazi házigazdákhöz méltó módon családi hangulatot teremtettek, miközben páratlan gondolati gazdagsággal segítettek feltárni a nemzeti értékrend évtizedek alatt jó mélyre elásott kincseit.

Trianon után, a két világháború közötti időszakban Klebelsberg Kuno energikus és rendkívüli eredményeket felmutató kultuszminisztersége alatt a sport kiemelt figyelemben részesült. Nem véletlen, hogy 1925-ben ő alapította – az egyébként Magyar Örökség-díjas – Testnevelési Főiskolát. Schulek Ágoston mindig is hangsúlyozta, hogy eleink pontosan tudták, „a Trianon okozta sokkból csak egy fizikailag is erős nemzedék képes kiemelni az országot.” A fiatalok nevelését egész életében magas színvonalon gyakorló ízig-vérig pedagógus Schulek Ágoston ezen gondolat jegyében munkálkodott, sőt továbbfejlesztette azt, amikor a szellemi, kulturális értékek megismerésének, megóvásának és terjesztésének elősegítését vállalta fel.

Ágostonnal kapcsolatban számomra a legemlékezetesebb esemény az 1998-as budapesti Atlétikai Európa Bajnokság marad, amikor ő főszervezőként, jómagam pedig, a nyitó és záróünnepség rendezőjeként együtt dolgozhattunk. Együtt csodálhattuk a földrész tehetséges sportolóinak nem csak sportbéli teljesítményét, hanem közösséget alkotó lelki összekapaszkodását, ami kifejezte mindazt, amit gyötrelmes ellentmondásoktól terhes világunkban lelkünk mélyén mindannyian kívánunk: a szeretetet, a harmóniát és a békét. Különösen fontos, hogy mindezeket az értékeket akkor Magyarország mutatta fel a világnak, hiszen XX. századi történelmünk során éppen ezek az értékek károsodtak.

A Pallas Nagy Lexikon 1894-ben írja: „Csak nagy nemzeti hanyatlás korszakában gyengül ez az érzés, kap lábra az önzés, az egyén elszigetelődése, elzárkózása a közönség előtt, a magánérdekek kielégítésének hajhászása, a hazaszeretnek szóval vallása, tettel megtagadása. De a hazaszeretet érzésének gyöngültével a nép erkölcsi ereje is gyöngül, összetartása lazul, képtelenné lesz nagy föllendülésre, nagy tettekre. A nemzetek akkor bomlanak föl, amikor a hazafiság érzése nem védi meg többé őket a nagy megpróbáltatások idejében.”

Egy híres családnév viselése nem kis feladat. Schulek Ágoston 8 gyermekes családba született, egyetemi docens, tanár, mesteredző, háromszoros rúdugró csúcstartó, tizenötszörös válogatott; aki amellet, hogy sportolóként kimagaslóan sikeres volt hazája dicsőségére, a tanári munkája mellett a Magyar Atlétikai Szövetség 11 évig elnökeként, az Európai Atlétikai Szövetség 12 évig alelnökeként szolgálta a sportéletet, amely szolgálatot a hazai szövetség örökös tiszteletbeli elnökké választásával ismerte el, az európai szövetség pedig tiszteletbeli örökös tanácstaggá választotta. Mindig elegáns, jó megjelenésű sportdiplomataként alapvető célkitűzése a magyar sportoló, tágabb értelemben pedig a magyar sport érdekeinek képviselője volt.

Schulek Ágoston mindezekon tucatnyi jelentős civil szervezet létrehozásában és eredményes működésében vett részt. Közülük az egyik legjelentősebb éppen a Magyar Örökség és Európa Egyesület volt, amelynek elnöki tisztét is betöltötte. Ebben a funkciójában nemcsak a művészet, a közművelődés, a tudomány kiemelkedő képviselőinek érdemeire hívta fel a közösség figyelmét, hanem gondolataival, szemléletével, nem utolsó sorban pedig kedves, megnyerő humorával, szellemességével mindvégig hozzájárult az értékelő munka, a közös gondolkodás felelősségteljes, mégis oldott hangulatának biztosításához. Ebben a minőségében a hazaszeretet, a hit, a tiszta, megalkuvás nélküli élet volt a jelszava. Nem véletlen az sem, hogy a saját lelki közössége választásának eredményeként ez a mélyen vallásos ember a Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközség presbitere is volt.

Ágoston és Edith három sikeres embert nevelt hazaszeretetre. A Schulek házaspár által fogant TF ESTÉK már negyedik gyermekükként mosolyog ránk. Ők ezt a gyermeküket is hazaszeretben nevelték. Ezt a hazáért tevékenykedő magatartást a pap-költő Virág Benedek így fogalmazta meg: „Jó hazafinak lenni nehéz, de nem lehetetlen.”

A Magyar Örökség és Európa Egyesület Magyar Örökség-díj Bírálóbizottsága ezért tünteti ki Schulek Ágostont és feleségét, Schulek Edithet. Mivel közülük Ágoston nemzetszolgálatát már másutt végzi, ezért Edith asszonynak kívánunk további töretlen, aktivitást közös ügyünk, a magyarság önismeretének erősítése, nemzettudatunk elmélyítése érdekében.

Koltay Gábor